

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

HOÀNG VĂN CẨM

ĐÁNH GIÁ HIỆU QUẢ KINH TẾ
CHĂN NUÔI BÒ MÔNG CỦA CÁC NÔNG HỘ
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN PÁC NẠM,
TỈNH BẮC KẠN

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

THÁI NGUYÊN - 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

HOÀNG VĂN CẨM

ĐÁNH GIÁ HIỆU QUẢ KINH TẾ
CHĂN NUÔI BÒ MŨNG CỦA CÁC NÔNG HỘ
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN PÁC NẠM,
TỈNH BẮC KẠN

Ngành: Phát triển nông thôn

Mã số: 8 62 01 16

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: TS. NGUYỄN VĂN TÂM

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng, số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

Tôi xin cam đoan rằng, mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày 10 tháng 02 năm 2019

Tác giả luận văn

Hoàng Văn Cẩm

LỜI CẢM ƠN

Để thực hiện đề tài này ngoài sự cố gắng, nỗ lực, say mê nghiên cứu khoa học của bản thân tôi còn nhận được sự giúp đỡ của rất nhiều người.

Tôi xin chân thành cảm ơn thầy giáo TS. Nguyễn Văn Tâm, người đã giúp đỡ và hướng dẫn tận tình trong suốt quá trình thực hiện đề tài này.

Tôi xin chân thành cảm ơn các thầy cô giáo trong Khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên đã truyền đạt kiến thức, kinh nghiệm trong quá trình học tập và các ý kiến đóng góp để tôi hoàn thiện luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn Thường trực Huyện ủy, Ủy ban nhân dân huyện Pác Nặm đã tạo điều kiện cho tôi trong quá trình học tập và thực hiện luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn Phòng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Chi cục Thống kê, Trạm Thú y, UBND các xã Nhận Môn, Nghiên Loan, Công Bằng và các hộ chăn nuôi bò đã cung cấp các số liệu, các thông tin cần thiết trong quá trình nghiên cứu và thực hiện đề tài.

Xin cảm ơn tập thể lớp Cao học K25B-PTNT trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên đã cùng chia sẻ với tôi trong quá trình học tập.

Cảm ơn sự cổ vũ, động viên và chia sẻ của gia đình, các anh chị em đồng nghiệp, bạn bè trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn này.

Thái Nguyên, ngày 10 tháng 02 năm 2019

Tác giả luận văn

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
DANH MỤC CÁC HÌNH VÀ SƠ ĐỒ	viii
TRÍCH YẾU LUẬN VĂN.....	ix
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	3
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Những đóng góp mới, ý nghĩa khoa học và thực tiễn.....	4
Chương 1. CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI.....	5
1.1. Cơ sở lý luận của vấn đề nghiên cứu	5
1.1.1. Hiệu quả kinh tế	5
1.1.2. Hoạt động chăn nuôi bò	9
1.2. Cơ sở thực tiễn của vấn đề nghiên cứu	12
1.2.1. Vai trò chăn nuôi bò thịt ở Việt Nam.....	13
1.2.2. Đặc điểm của giống bò Mông	13
1.2.3. Các yếu tố ảnh hưởng đến chăn nuôi bò thịt tại miền núi	14
1.2.4. Tình hình sản xuất và tiêu thụ thịt bò trên thế giới.....	16
1.2.5. Tình hình chăn nuôi bò tại Việt Nam.....	19
1.3. Tổng quan các công trình nghiên cứu.....	21
1.4. Kinh nghiệm của một số địa phương về phát triển chăn nuôi bò thịt.....	23
1.5. Bài học kinh nghiệm cho huyện Pác Nặm, tỉnh Bắc Kạn.....	27

Chương 2. ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU...	29
2.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	29
2.1.1. Điều kiện tự nhiên của huyện Pác Nặm.....	29
2.1.2. Điều kiện kinh tế- xã hội của huyện Pác Nặm.....	32
2.1.3. Đánh giá những thuận lợi và khó khăn trong phát triển sản xuất nông nghiệp trên địa bàn huyện Pác Nặm tỉnh Bắc Kạn	36
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	37
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	38
2.3.1. Phương pháp thu thập số liệu.....	38
2.3.2. Phương pháp xử lý số liệu.....	42
2.3.3. Phương pháp phân tích số liệu thống kê.....	42
2.4. Hệ thống các chỉ tiêu nghiên cứu.....	44
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	46
3.1. Thực trạng chăn nuôi bò trên địa bàn huyện Pác Nặm, tỉnh Bắc Kạn.....	46
3.1.1. Số lượng hộ chăn nuôi bò trên địa bàn huyện Pác Nặm, tỉnh Bắc Kạn.....	46
3.1.2. Quy mô đàn bò trên địa bàn huyện Pác Nặm gia đoạn 2015-2017	47
3.1.3. Cơ cấu đàn bò thịt trên địa bàn huyện Pác Nặm.....	49
3.1.4. Các hình thức chăn nuôi bò thịt ở huyện Pác Nặm.....	51
3.1.5. Tình hình dịch bệnh và công tác thú y trên đàn bò.....	54
3.2. Thực trạng chăn nuôi bò Mông tại các nông hộ trên địa bàn huyện Pác Nặm, tỉnh Bắc Kạn	55
3.2.1. Thông tin chung của các hộ điều tra	55
3.2.2. Tình hình chăn nuôi bò Mông của nông hộ trên địa huyện Pác Nặm.....	59
3.2.3. Tình hình tiêu thụ bò Mông của nông hộ trên địa bàn huyện Pác Nặm	63
3.2.4. Hiệu quả chăn nuôi bò Mông của nông hộ trên địa bàn huyện Pác Nặm...	65
3.2.5. Phân tích điểm mạnh - điểm yếu, cơ hội - thách thức của việc chăn nuôi và tiêu thụ bò thịt trên địa bàn	71

3.3. Giải pháp nâng cao hiệu quả kinh tế chăn nuôi bò Mông của nông hộ trên địa bàn huyện Pác Nặm.....	75
3.3.1. Thay đổi cơ cấu giống.....	75
3.3.2. Tăng cường chủ động về thức ăn.....	79
3.3.3. Tổ chức tốt mạng lưới thị trường.....	80
3.3.4. Các nhóm giải pháp khác.....	81
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ.....	82
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	84
PHỤ LỤC.....	91

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Giải thích
CN-TTCN-XD	Công nghiệp-tiểu thủ công nghiệp-xây dựng
DTTS	Dân tộc thiểu số
DV	Dịch vụ
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations - Tổ chức Nông lương thế giới
GDP	Gross Domestic Product - Tổng sản phẩm nội địa
GO	Tổng giá trị sản xuất
HTX	Hợp tác xã
IC	Chi phí trung gian
IFAD	Quỹ phát triển nông nghiệp quốc tế
LĐTĐ và XH	Lao động Thương binh và Xã hội
MI	Thu nhập hỗn hợp
NXB	Nhà xuất bản
Pr	Lợi nhuận
QML	Quy mô lớn
QMN	Quy mô nhỏ
QMV	Quy mô vừa
TBKT	Tiến bộ kỹ thuật
TC	Tổng chi phí
TSCĐ	Tài sản cố định
VA	Giá trị gia tăng
LMLM	Lở mồm long móng

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1.	Số lượng đàn bò ở các châu lục.....	16
Bảng 1.2.	Tốc độ phát triển đàn bò thịt thế giới và châu lục	17
Bảng 1.3.	Số lượng Bò của cả nước và các vùng chính giai đoạn 2014 - 2016	20
Bảng 2.1.	Tình hình sử dụng đất của huyện Pác Nặm giai đoạn 2015 - 2017.....	31
Bảng 2.3.	Tình hình dân số, lao động của huyện Pác Nặm giai đoạn 2016 - 2018	34
Bảng 2.4.	Tình hình cơ bản xã điều tra	39
Bảng 2.5.	Cách đánh giá quy mô chăn nuôi bò Mông của nông hộ	40
Bảng 2.6.	Ma trận SWOT	43
Bảng 3.1.	Số hộ chăn nuôi bò của huyện Pác Nặm giai đoạn 2015 - 2017.....	46
Bảng 3.2.	Tình hình phân bố đàn bò của huyện giai đoạn 2015 - 2017	48
Bảng 3.3.	Cơ cấu đàn bò thịt chia theo độ tuổi trên địa bàn huyện Pác Nặm	49
Bảng 3.4.	Tình hình dịch bệnh trên đàn bò tại huyện giai đoạn 2016 - 2018	54
Bảng 3.5.	Kết quả tiêm phòng cho đàn bò giai đoạn 2016 - 2018	55
Bảng 3.6.	Thông tin chung của các hộ chăn nuôi bò Mông tại huyện Pác Nặm.....	56
Bảng 3.7.	Đất sử dụng của các nông hộ chăn nuôi bò Mông	57
Bảng 3.8.	Tình hình sử dụng vốn của các hộ chăn nuôi bò Mông.....	58
Bảng 3.9.	Nguồn cung cấp giống bò Mông của các nông hộ.....	59
Bảng 3.10.	Cơ cấu đàn bò Mông của hộ chia theo độ tuổi	60
Bảng 3.11.	Hình thức chăn nuôi bò của nông hộ	60
Bảng 3.12.	Tình hình sử dụng thức ăn cho bò Mông	61
Bảng 3.13.	Tình hình tập huấn kỹ thuật chăn nuôi bò của các hộ điều tra	62
Bảng 3.14.	Số lượng bò Mông được tiêu thụ trên thị trường.....	64

Bảng 3.15.	Kết quả và hiệu quả chăn nuôi bò thịt của hộ theo hình thức chăn nuôi	66
Bảng 3.16.	Kết quả và hiệu quả chăn nuôi bò thịt của hộ theo quy mô.....	69
Bảng 3.17.	So sánh hiệu quả kinh tế chăn nuôi bò Mông với chăn nuôi bò Vàng địa phương	70
Bảng 3.18.	Phân tích ma trận SWOT trong phát triển chăn nuôi và tiêu thụ bò thịt ở huyện Pác Nặm.....	72

DANH MỤC CÁC HÌNH VÀ SƠ ĐỒ

Hình 1.1.	Các hệ thống chăn nuôi bò thịt	10
Hình 3.1.	Biểu đồ cơ cấu các giống bò trên địa bàn huyện Pác Nặm.....	50
Sơ đồ 3.2.	Kênh tiêu thụ bò Mông của các nông hộ trên địa bàn huyện Pác Nặm	64
Sơ đồ 3.3.	Cải tạo đàn bò địa phương theo hướng “Mông” hoá.....	78